

Zahrada je taky třída: standardy školních zahrad

Standardy zahrad jako výchovně-vzdělávacího prostoru

Školní zahrada není jen místem pro přestávku mezi vzdělávacími aktivitami. Může být plnohodnotnou venkovní třídou, ve které děti poznávají svět, rozvíjejí své kompetence, učí se spolupráci, odpovědnosti i vztahu k přírodě. Právě tuto vizi přináší metodická publikace pro pedagogy Zahrada je taky třída, která představuje vůbec první ucelené standardy zahrad mateřských škol jako výchovně-vzdělávacího prostoru.

Metodika vznikla z iniciativy Nadace Karel Komárek Family Foundation ve spolupráci s mezioborovou expertní pracovní skupinou složenou ze zástupců Ministerstva školství, České školní inspekce, Ministerstva životního prostředí, Jihočeské univerzity, ředitelů mateřských škol, zřizovatelů, krajinářských architektů i dalších odborníků na vzdělávání a rozvoj školního prostředí.

Autoři a autorky

Mezi autory a členy pracovní skupiny byli specialisté na didaktiku a vzdělávání Ludmila Třeštíková a Petra Martinovská (MŠMT), Marie Najmonová (JČU), Martina Čermáková (MŠ Mnichovice) nebo EVVO specialista Miroslav Novák (MŽP) a krajinářská architektka Magdalena Smetanová. Společným cílem bylo vytvořit praktický materiál propojující pedagogické, architektonické, environmentální i komunitní hledisko.

Návaznost na Rámcový vzdělávací program

- Publikace vychází z revidovaného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a ukazuje, jak může zahrada podporovat rozvoj všech klíčových kompetencí dítěte, od učení a komunikace přes spolupráci a řešení problémů až po občanské kompetence a odolnost.
- Jedinečnost metodiky spočívá v tom, že nezůstává u obecných doporučení. Nabízí konkrétní návrhy, jak zahradu uspořádat do funkčních vzdělávacích zón a jak je využívat při každodenní pedagogické práci. Vedle venkovní učebny, pěstební koutku či prostoru pro klidové aktivity navrhuje například experimentální koutek-staveniště, blátivou kuchyňku, přírodní koutky nebo zóny pro domečky a skryše. Nezapomíná ale také na odpočinek či svačiny, které mohou probíhat venku. A samozřejmě i setkávání s širším okolím – rodiči nebo místními lidmi z okolí.
- Každá zóna je doplněna doporučeným vybavením a desítkami konkrétních aktivit navázaných na očekávané výsledky učení. Děti například v blátivé kuchynce experimentují s vodou, pískem a přírodními materiály, učí se metodou pokusu a omylu a rozvíjejí základy badatelského myšlení. V pěstebním koutku zase dlouhodobě pečují o rostliny, sledují jejich růst, přebírají odpovědnost za svěřené úkoly a získávají vztah k udržitelnému hospodaření.

Benefity pro děti

Metodika zároveň zdůrazňuje, že kvalitní zahrada podporuje zdravý rozvoj pohybu a duševní zdraví dětí, umožňuje individualizaci vzdělávání, vytváří podmínky pro zapojování všech dětí a stává se přirozeným místem setkávání celé komunity. Přináší také soubor indikátorů kvality, podle nichž mohou školy plánovat rozvoj zahrady a vyhodnocovat její vzdělávací přínos. Myslí na dlouhodobou udržitelnost a doporučuje i způsob, jak mají ředitelé/ky škol postupovat při plánování zahrady i péči o ni.

